

Střední škola profesora Z. Matějčka,
Ostrava- Poruba, 17. listopadu 1123,
příspěvková organizace

Využití terapií při edukaci žáků Praktické školy jednoleté a Praktické školy dvouleté

Mgr. Eva Sedlačíková
Mgr. Jarmila Volná

Praktická škola

- * **Praktická škola jednoletá 78-62-C/01 (celkem 10 žáků)**
- * **Praktická škola dvouletá 78-62-C/02 (celkem 39 žáků)**

V praktické škole se vzdělávají žáci se SVP:

- žáci s lehkou mentální retardací (celkem 11 žáků)
- žáci se středně těžkou mentální retardací (celkem 20 žáků)
- žáci s autismem (celkem 3 žáci)
- žáci s více vadami (celkem 13 žáků - z toho MR a tělesné postižení - 10 žáků, MR a sluchové postižení - 1 žák, MR a zrakové postižení - 2 žáci)
- žáci nevidomí (celkem 2 žáci)

Terapie v edukačním procesu

V roce 2008 se nám podařilo získat finanční prostředky z ESF z OP „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ na projekt „Moderní prostředí pro moderní vyučování“. Projekt jsme si napsaly sami a při jeho realizaci jsme uplatnily zkušenosti z dlouholeté pedagogické práce s handicapovanými žáky. Projekt se mimo jiné zaměřoval na začlenění terapií do edukačního procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Do edukačního procesu jsme začlenili:

- * muzikoterapii
- * ergoterapii
- * dramaterapii
- * arteterapii

Terapie v edukačním procesu - muzikoterapie

Muzikoterapie je cílené využívání zvuků a hudby k terapeutickým účelům. Muzikoterapie tedy znamená - použití hudby za účelem dosažení pozitivních změn v psychologickém, tělesném, kognitivním a sociálním fungování jedince se zdravotními nebo edukačními problémy.

Cíle muzikoterapie:

- * umožňuje naplnění nejrůznějších fyzických, emocionálních, intelektuálních, sociálních a jiných potřeb jedince
- * léčba, učení, rozvoj sociálních interakcí a komunikace, sebevyjádření, motivace, zvládání bolesti a stresu,
- * rozvíjí vztah mezi klientem a terapeutem prostřednictvím společných hudebních zkušeností a komunikace
- * zvyšuje kvalitu života, osobní a duchovní rozvoj jedince

Terapie v edukačním procesu - ergoterapie

Ergoterapie je terapie motoricko-intelektuálních funkcí a sociálních schopností s cílem dosažení samostatnosti v osobním, sociálním a pracovním životě. Rozvíjí různé pracovní schopnosti člověka s postižením tak, aby jej bylo možné úspěšně začlenit do plnohodnotného života.

Cíle ergoterapeutické intervence:

- * docílit prací zlepšení funkčního poškození jedinců
- * zabránění progresu a vzniku sekundárního poškození
- * dosažení maximální samostatnosti (soběstačnosti)

Ergoterapie rozvíjí, respektive zlepšuje hrubou a jemnou motoriku, pohybovou koordinaci, vizuomotorickou koordinaci, zlepšuje komunikaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Terapie v edukačním procesu - dramaterapie

Dramaterapie je záměrné použití dramatických a divadelních postupů, které evokují k prožívání emocí, k získání vnitřní harmonie. Pracuje s fantazií jedince.

Cíle dramaterapie:

- * učí pěstování otevřenosti sebevědomí, odbourávání negativních postojů, zmírňuje symptomy postižení, případně učí se žít s nimi
- * rozvíjí dovedností orientovat se v sociálních situacích, učí přiměřeně reagovat v různých sociálních rolích
- * odstraňuje stresující faktory a osobnostní napětí, má vliv na celkové uvolnění, relaxaci, překonání bariér v nás samých i ve vztahu k ostatním
- * rozvíjí empatii, kreativitu, sebedůvěru, sebepoznání, rozvíjí poznávací procesy a emocionalitu
- * zlepšuje kvalitu života jedinců

Terapie v edukačním procesu - arteterapie

Arteterapie se opírá o výtvarné projevy jedinců jako o hlavní léčebný prostředek. Jedná se o výtvarné tvoření, při kterém není důležitý výsledek, ale proces tvorby, radost z činnosti.

Arteterapeutické techniky jsou vhodné především:

- * pro podporu rozvoje osobnosti dětí - rozvíjí sebepoznání, poznání druhých a komunikaci
- * pro děti plaché a úzkostné
- * pro děti agresivní
- * jako prevence vzniku nežádoucího chování
- * pro rozvoj tolerance k dětem, které se něčím liší od ostatních (rasová odlišnost, handicapované děti apod.)
- * pro uvolnění napětí

Předpoklady pro zavedení terapií do edukačního procesu praktické školy

- * vybudování speciálních terapeutických učeben
- * vybavení terapeutických učeben speciálními pomůckami
- * vzdělávání pedagogických pracovníků
- * tvorba metodických materiálů pro pedagogické pracovníky

Vybudování terapeutické učebny muzikoterapie

Zakoupení:

- * nábytku, koberce, závěsů
- * hudebních nástrojů
- * Orffovy nástroje
- * publikací s náměty pro muzikoterapii
- * zpěvníky
- * program Karaoke
- * DVD a CD s hudbou

Učebna muzikoterapie

Vybudování terapeutických učebny ergoterapie

* Šicí a tkalcovská dílna

Zakoupení:

- 3 tkalcovské stavy
- rámy pro tkaní
- šicí stroje
- nábytkem
- pomůcky pro realizaci ergoterapie
- publikace s náměty pro ergoterapii

* Školní kuchyňka

Využili jsme zařízení stávající školní kuchyňky.

Zakoupení:

- kuchyňské pomůcky (speciální váhy, nože a další pomůcky pro žáky s postižením)
- potraviny pro realizaci ergoterapie

Učebna ergoterapie – šicí a tkalcovská dílna

Ergoterapie – ve školní kuchyňce

Vybudování terapeutické učebny arteterapie

Učebnu arteterapie jsme vybudovali z nevyužívaného skladu. Byla položena nová dlažba a na stěny byly použity obklady.

Zakoupení:

- nábytek
- nářadí k provádění arteterapie
- materiál k netradičním výtvarným technikám atd.
-

Učebna arteterapie – dílna k rukodělným činnostem

Vybudování terapeutické učebny dramaterapie

K dramaterapii jsme využili stávající místnost, tzv. zrcadlový sál.

Zakoupení:

- * 15 ks kostýmů
- * loutkové divadlo, včetně loutek
- * maňásky
- * publikace s náměty pro dramaterapii
- * další speciální pomůcky potřebné pro realizaci dramaterapie

Učebna dramaterapie

Speciálně pedagogické vzdělávání – prožitkové semináře pro pedagogické pracovníky

Zaměření seminářů:

- * Edukační muzikoterapie
- * Edukační ergoterapie
- * Edukační dramaterapie
- * Edukační arteterapie

Semináře pro pedagogické pracovníky – teoretická východiska k jednotlivým terapiím

Dvoudenní prožitkový seminář pro pedagogické pracovníky

Jednodenní seminář pro pedagogické pracovníky – muzikoterapie

Jednodenní seminář pro pedagogické pracovníky – ergoterapie

Jednodenní prožitkový seminář pro pedagogické pracovníky – dramaterapie

Jednodenní prožitkový seminář pro pedagogické pracovníky – arteterapie

Tvorba metodických materiálů pro pedagogické pracovníky pracující s žáky se SVP

Byly vytvořeny tyto metodické materiály:

- * Edukační muzikoterapie
- * Edukační ergoterapie
- * Edukační dramaterapie
- * Edukační arteterapie
- * Sborník praktických námětů, her a cvičení

Metodické materiály obdrželi všichni pedagogičtí pracovníci a jsou uloženy k zapůjčení ve školní knihovně.

Využití terapií u žáků Praktické školy jednoleté a Praktické školy dvouleté

Terapie jsou využívány:

- * v zájmovém vzdělávání v terapeutických dílnách
- * při exkurzích
- * na adaptační pobytu praktické školy
- * při zavádění terapií do vyučování

Zájmové vzdělávání v terapeutických dílnách

- * Terapeutická dílna arteterapie
- * Terapeutická dílna ergoterapie
- * Terapeutická dílna muzikoterapie
- * Terapeutická dílna dramaterapie

Terapeutické dílny probíhají 1x za 14 dní (případně 1x za týden), vždy v odpoledních hodinách (po vyučování). Žáci navštěvují dílny dobrovolně dle vlastního zájmu. Dílny vedou pedagogičtí pracovníci školy, kteří byli proškoleni v oblasti terapií.

Metody a prostředky muzikoterapie

- * hra na hudební nástroj
- * zpěv
- * vytukání rytmu
- * hudebně-pohybové hry, hry na tělo
- * poslech a vnímání hudby
- * Orffův instrumentář
- * průpravná dechová cvičení
- * relaxační a dýchací techniky

Ukázka práce v terapeutické dílně muzikoterapie

Metody a prostředky ergoterapie

- * nácvik každodenních činností (oblékání, vaření, domácí práce, nákupy, apod.)
- * úchopy různých předmětů
- * tvořivá činnost

Ukázka práce v terapeutické dílně ergoterapie

Ergoterapie – ve školní kuchyňce

Metody a prostředky dramaterapie

- * empatické chování, korekce chování, názorů a postojů
- * navázání kontaktu, komunikace, stimulace
- * hry na rozvoj vnímání, uvolnění, soustředění, smyslové hry
- * dramatické metody a techniky – hry s maňáskem, práce s příběhem, pantomima, taneční drama, divadlo, dialogová improvizace

Ukázka práce v terapeutické dílně dramaterapie

Dramaterapie

Dramaterapie - Mrazík

Dramaterapie – O Popelce

Dramaterapie – O Popelce

Metody a prostředky arteterapie

- * kresba a malba
- * práce s papírem
- * modelování, rytí, reliéf
- * práce s textilem, papírem, provázky
- * tvořivá činnost

Ukázka práce v terapeutické dílně arteterapie

Arteterapie

Arteterapie

Ukázka výrobků zájmového vzdělávání v terapeutických dílnách

Ukázka výrobků zájmového vzdělávání v terapeutických dílnách

Ukázka výrobků zájmového vzdělávání v terapeutických dílnách

Ukázka výrobků zájmového vzdělávání v terapeutických dílnách

Ukázka výrobků zájmového vzdělávání v terapeutických dílnách

Exkurze zájmového vzdělávání Pradědova galerie

Exkurze zájmového vzdělávání Šiklův mlýn

Adaptační pobyty

Každoročně začátkem školního roku pořádáme pro žáky praktické školy adaptační pobyt, kde jsou všechny terapie využívány – včetně canisterapie a hipoterapie.

Začlenění terapií do vyučování

Proškolení pedagogičtí pracovníci v rámci svých vyučovacích předmětů zavádějí metody terapií do vyučování:

- * edukační arteterapie
- * edukační dramaterapie
- * edukační ergoterapie
- * edukační muzikoterapie

Edukační muzikoterapie

Propojení s vyučováním

Muzikoterapie nachází uplatnění především v hodinách hudební výchovy, českého jazyka, v rodinné a zdravotní výchově, tělesné výchově, výtvarné výchově, dramatické výchově, hudební a pohybové výchově a výchově ke zdraví.

Edukační ergoterapie

Propojení s vyučováním:

Ergoterapeutické metody jsou využívány především v předmětech zaměřených na získávání pracovních dovedností žáků. Jedná se o vyučování v odborných předmětech, v přípravě pokrmů, ručních pracích, technické výchově, zahradnictví.

Edukační dramaterapie

Propojení s vyučováním:

Dramaterapie nachází využití téměř ve všech vyučovacích předmětech na škole. V rámci vyučování v edukačním procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je především začleňována do českého jazyka, občanské výchovy, rodinné a zdravotní výchovy, dramatické výchovy, společenské výchovy, hudební a pohybové výchovy.

Edukační arteterapie

Propojení s vyučováním:

Arteterapeutické metody jsou využívány především ve výtvarných a rukodělných předmětech.

Jedná se o vyučování výtvarné výchovy, přípravy pokrmů, ručních prací, rodinné a zdravotní výchovy, zahradnictví.

Přínos terapií pro žáky Praktické školy jednoleté a Praktické školy dvouleté

- * obohacení výuky žáků o netradiční prvky, metody a formy práce
- * odbourávání zdravotních potíží u jednotlivých žáků
- * snazší a nenásilné začlenění do kolektivu třídy pro ostýchavé žáky
- * rozvíjení jemné i hrubé motoriky
- * vhodné a smysluplné využívání volného času po vyučování
- * vystupování a prezentace výrobků na veřejnosti – např. Dny dětí na Slezskoostravském hradě, Dny pro seniory, Evropské dny handicapu atd.

Přínos terapií pro pedagogické pracovníky

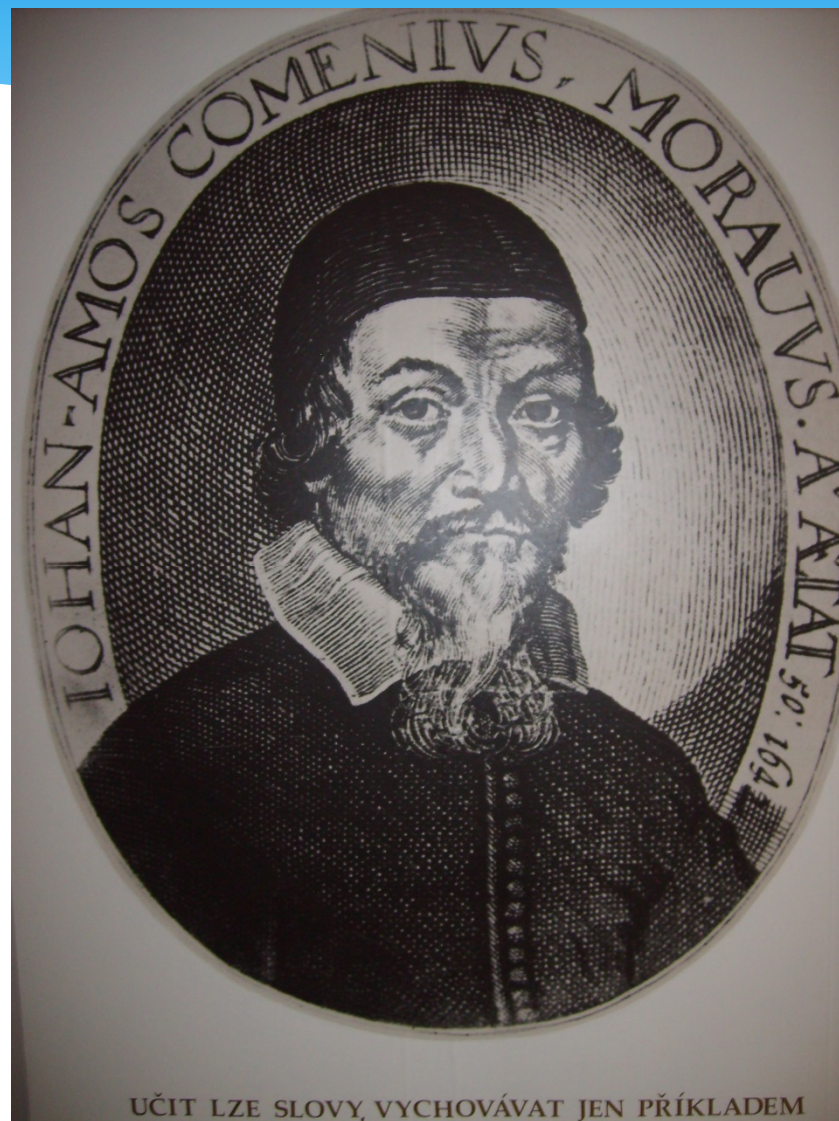
- * bližší poznání žáků, pochopení jejich problémů a handicapů
- * výuka se zajímavými metodami
- * uspokojení z práce
- * možnost dalšího sebevzdělávání
- * rozvoj sebepoznání, empatie, fantazie a kreativity
- * stmelení kolektivu pedagogických pracovníků

Význam zavedení terapií do edukačního procesu pro školu

- * zlepšení sociálního klimatu ve škole
- * zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků – odborné vzdělávání
- * aplikace inovativních metod a postupů ve vyučovacím procesu a zvyšování kvality výuky
- * publicita školy v médiích – o zavádění terapií do vyučování se natočila televizní reportáž a publikovalo se několik článků v novinách
- * dosažení vyšší prestiže školy (zájem o vzdělávání v naší škole)

„Škola jako tvořivá dílna poznání, kde každý nalezne své místo, uplatní a rozvine své předpoklady“

J.A. Komenský

Děkujeme za pozornost 😊